

اظهار نظر کارشناسی درباره:

بند «ز» تبصره «۵» ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۴

موضوع: تأمین منابع صندوق نوآوری و شکوفایی

مقدمه

طبق ماده (۵) قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، به منظور کمک به تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات و شکوفاسازی و کاربردی کردن دانش فنی از طریق ارائه کمک و تسهیلات قرض‌الحسنه و تسهیلات بدون اخذ هرگونه تضمین و مشارکت با اختیار بخشش تمام یا بخشی از سهم مشارکت به شرکتها و مؤسسات دانش‌بنیان، صندوقی تحت عنوان صندوق نوآوری و شکوفایی وابسته به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و زیر نظر رئیس شورا تأسیس شد. طبق تبصره «۲» این ماده، سرمایه اولیه صندوق نوآوری و شکوفایی به میزان سی هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و به تدریج حداکثر ظرف سه سال از محل صندوق توسعه ملی یا حساب ذخیره ارزی تأمین می‌شود. علاوه بر پیش‌بینی اعتباراتی از محل صندوق توسعه ملی برای تأمین سرمایه اولیه، دولت موظف است از سال سوم به بعد در لایحه بودجه، حداقل نیم درصد (۰/۵٪) از منابع بودجه عمومی خود را به منظور کمک به این صندوق در نظر بگیرد.

مروری بر احکام تأمین منابع صندوق نوآوری و شکوفایی در قوانین بودجه

در جدول ذیل احکام مربوط به تأمین منابع صندوق نوآوری و شکوفایی در ماده واحده‌های قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۳ و لایحه بودجه ۱۳۹۴ مرور شده است.

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات ارتباطات
و فناوری‌های نوین

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۸۰۱۴۱۲۶

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۱۰/۳۰

جدول مروری بر احکام تأمین منابع صندوق نوآوری و شکوفایی در ماده واحده قوانین بودجه ۱۳۹۰-۱۳۹۳ و لایحه بودجه ۱۳۹۴

قانون بودجه	بند	متن قانون	توضیحات و پیشنهادات
۱۳۹۰	جزء «ح» بند «۲» ماده واحده	از محل افزایش درآمد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی مازاد بر مبالغ مندرج در بند «۱» قانون، یک میلیارد دلار (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) بابت صندوق نوآوری و شکوفایی و فناوری‌های نوین اختصاص می‌یابد.	طبق گزارش تفریح ۱۳۹۰ اعتبار پیش‌بینی شده نه تنها به صندوق نوآوری و شکوفایی تخصیص نیافته، بلکه در حوزه فناوری‌های نوین نیز به درستی هزینه نشده است.
۱۳۹۱	بند «۲-۳» ماده واحده	از محل مازاد ارز حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی پس از تأمین مصارف صدر بند مذکور، پانصد میلیون دلار (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) برای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری صندوق نوآوری و شکوفایی اختصاص داده شود.	طبق گزارش تفریح ۱۳۹۱ اعتبار پیش‌بینی شده در قانون به صندوق نوآوری و شکوفایی اختصاص نیافته است.
۱۳۹۲	اعتبارات ردیف‌های موردی موقت	۷۵۰,۰۰۰ میلیون ریال کمک به افزایش سرمایه دولت در صندوق نوآوری و شکوفایی.	
۱۳۹۳	بند «ح» تبصره «۵» ماده واحده	صندوق توسعه ملی مکلف است هم‌ارز ریالی مبلغ دویست میلیون دلار (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) برای افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی بابت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان به صورت تسهیلات اختصاص دهد. تبدیل دلار به ریال موضوع این بند در مرکز مبادلات ارزی صورت می‌گیرد.	به شکل اعتبار ۵,۳۰۰,۰۰۰ میلیون ریال به معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهوری کمک به افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی (این اعتبار تقریباً به‌صورت کامل به صندوق نوآوری و شکوفایی تخصیص یافته است، اما تا زمان تهیه این گزارش بخش کمی از آن در قالب تسهیلات توسط شرکت‌های دانش‌بنیان جذب شده است).
	اعتبارات ردیف‌های موردی موقت	۹۸۷,۵۰۸ میلیون ریال برای معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهوری کمک به افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی.	
لایحه ۱۳۹۴	بند «ز» تبصره «۵» ماده واحده	به منظور تحقق بخشی از اهداف مندرج در قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ به‌ویژه تبصره «۲» ماده (۵) قانون مذکور معادل ریالی مبلغ سیصد میلیون دلار (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) از محل صندوق نوآوری و شکوفایی بابت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص می‌یابد. مبلغ ارزی مذکور برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود. تبدیل دلار به ریال موضوع این بند در مرکز مبادلات ارزی زیر نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.	به شکل اعتبار ۸,۵۵۰,۰۰۰ میلیون ریال به معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهوری کمک به افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی. پیشنهادها: اولاً - عبارت «از محل صندوق نوآوری و شکوفایی» به «از محل صندوق توسعه ملی» تغییر یابد. ثانیاً - عبارت «مبلغ ارزی مذکور برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود» حذف شود.

ابهامات لایحه بودجه ۱۳۹۴

۱. هرساله مبلغی از محل صندوق توسعه ملی به صندوق نوآوری و شکوفایی اختصاص می‌یابد تا برای اعطای تسهیلات به شرکت‌های دانش‌بنیان مورد استفاده قرار گیرد.

در متن لایحه پیشنهادی عنوان شده است که مبلغ سیصد میلیون دلار از محل صندوق نوآوری و شکوفایی بابت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان اختصاص می‌یابد. درحالی که از محل صندوق توسعه ملی به صندوق نوآوری و شکوفایی درست است.

۲. عبارت «مبلغ ارزی مذکور برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود» نیز ابهام دارد. این عبارت در قوانین بودجه سال‌های گذشته ذکر نمی‌شد و اضافه شدن آن به لایحه بودجه ۱۳۹۴ می‌تواند سبب بروز ابهام در اجرای قانون شود. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود به پیروی از سال‌های گذشته این عبارت از متن لایحه ۱۳۹۴ حذف شود.

جمع‌بندی و پیشنهادات

چنانچه مشاهده می‌شود، از زمان تصویب اساسنامه صندوق نوآوری و شکوفایی در بهمن‌ماه ۱۳۹۰، نه تنها سرمایه اولیه آن ظرف مدت سه سال تأمین نشده است، بلکه سهم نیم درصدی صندوق از منابع بودجه عمومی دولت که قرار بود به صورت سالیانه و از سال سوم به بعد برای کمک به صندوق اختصاص یابد، نیز به صورت کامل تحقق نیافته است (که در لایحه بودجه ۱۳۹۴ حدود ۱۱,۰۰۰ میلیارد ریال برآورد می‌شود).

به موجب بند «ز» تبصره «۵» ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۴ نیز مقرر شده است مبلغ سیصد میلیون (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار از محل صندوق توسعه ملی بابت حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان به صندوق نوآوری و شکوفایی اختصاص یابد. البته لازم است اصلاحاتی به شرح زیر در بند مزبور انجام شود:

اولاً - عبارت «از محل صندوق نوآوری و شکوفایی» به «از محل صندوق توسعه ملی» تغییر یابد.

ثانیاً - عبارت «مبلغ ارزی مذکور برای صندوق توسعه ملی بازگشت از منابع محسوب می‌شود» حذف شود.

نکته مهم دیگر اینکه طبق بررسی‌های به عمل آمده، اعتبار پیش‌بینی شده در قانون بودجه ۱۳۹۳ (یعنی دویست میلیون دلار) به صندوق نوآوری و شکوفایی تخصیص یافته است. اما از سوی دیگر مراحل ارزیابی شرکت‌ها و طرح‌های آنها برای برخورداری از تسهیلات صندوق به کندی انجام می‌شود. به همین دلیل بخشی از منابع تخصیص یافته به صندوق نوآوری و شکوفایی توسط شرکت‌های دانش‌بنیان جذب نشده و همچنان در حساب صندوق باقی‌مانده است.

